

CAPUT II.

DE OFFICIO MINISTRI

1° In confessione; 2° post confessionem.

ARTICULUS I. — DE OFFICIO MINISTRI IN CONFESIONE

Agendum 1° de muneribus Confessarii in genere; 2° de eius agendi ratione cum variis poenitentium generibus.

§. I. De muneribus Confessarii.

Quadruplex Confessarii munus seu officium assignatur, scilicet 1° Patris; 2° Medici; 3° Doctoris; 4° Iudicis.

PUNCTUM I^o. — De officio Patris.

411. — Confessarius est pater spiritualis, qui spiritualem vitam poenitenti tribuit, aut reficit et fovet; in tribunali enim Poenitentiae vices gerit optimi omnium parentis, nempe ipsius Christi, et ideo a poenitentibus dulcissimo Patris nomine appellatur. Illud autem quod in vero patris nomine imprimis eminet, est insignis et inexhausta charitas. Quenam enim dilectio patris dilectione fortior? Quenam verior, purior, castior, constantior, sollicitudine plenior et a proprio commodo magis aliena, imo et ad omne privationum et incommodorum genus paratior et promptior? Talis igitur esse debet Confessarii charitas, ita ut *indutus viscera misericordiae Christi Iesu, qui non venit vocare iustos, sed peccatores, sciat* studiose, patienter et mansuete *cum peccatoribus agere* (Leo XII. in *Bulla pro Iubilaeo magno* anni 1825). Sic bonus pater pro filiis spiritualibus omnia sustinebit: *Charitas enim patiens... omnia suffert... omnia sustinet. 2. Cor. 13. 4.*

Confessarius debet esse charitate plenus erga poenitentes, tum in principio, tum in decursu, tum in fine confessionis. De his audire iuvat loquentem ipsum *S. Ligorium in Praxi Confessarii*, in fine operis theologici maioris, necnon in *Hom. apost. tract. 21.*

412. — I. *In principio confessionis.* « Primo charitatem adhibere debet (*Confessarius*) in benigne excipiendo omnes, sive pauperes, sive rudes, sive peccatores sint. Nonnulli solummodo tempus insumunt in audiendis confessionibus antiquorum devotorum aut personarum spectabilium, quia, ut hos a se repellant, non est eis tantus animus; si tamen ad se aliquis miserabilis peccator accedat, aegre auditur et conviciis oneratus arcetur: unde fit ut ille miser, postquam sibi maximam

« vim intulit, ut ad sua peccata confitenda veniret, se tam aspere acceptum sentiens, odium in Poenitentiae Sacramentum concipiat et desperans se posse invenire, qui sibi opituletur et se absolvat a peccatis, in perditae vitae lubricum laxi habenis praeceps ruat, et in salutis desperationem incidat. Secus boni Confessarii agunt, cum ad se huiusmodi peccatores confluunt, benigne hos accipiunt, et, quasi *victor capta praeda*, exultant perpendentes sibi contigisse animam de manibus daemonis eripere. Sciunt, hoc Sacramentum proprie non fuisse pro iustis institutum, sed pro peccatoribus: etenim veniales culpa ut remittantur, non indigent sacramentali absolutione, cum multis aliis modis deleri possint; sciunt quoque Christum protestatum fuisse his verbis: « *Non enim veni vocare iustos, sed peccatores: Marc. 2. 17.* Propterea Confessarius viscera misericordiae induens, quo magis animas peccatorum multitudine et atrocitate coinquinatas reperiat, eo magis, ut Deo ipsas lucrifaciat, maiore charitate eas amplectatur, eiusque auxilium praebeat his aut similibus verbis: *Eia, frater, bono animo esto, noli timere; peccata tua impavide confitere. Aperi omnia confidenter, nullius te pudeat: nihil refert, si in omnes conscientiae tuae sinus non introspexeris: sufficit si ad interrogata respondeas. Age Deo gratias, qui te hucusque ad poenitentiam expectavit. Nunc tibi mutanda est vita. Lactare, quia certe Deus omnia peccata quantumvis ingentia, tibi remittit, si bonam habes voluntatem; ideoque te expectavit, ut tibi parceret: igitur hilari animo dic omnia, nihil involucris tegas...* »

413. — II. *In decursu Confessionis.* « Charitatem longe maiorem ostendere debet confessionem excipiendo. Caveat, ne impatientem aut taedio affectum se exhibeat; nec ostendat admiratione percelli de peccatis, quae narrantur; modo poenitens non sit adeo durus aut petulans, ut plura et atrociora peccata sine ullo rubore, et sine ulla displicentia animique sensu exponeret: quia tunc opus habet pro viribus efficere, ut a poenitente quanta sit illorum deformitas et magnitudo, percipiatur; ideoque tunc acrior requiritur correctio, ut ipse a letali lethargo expergeat. Verum quidem est, quod in actu confessionis abstinere debent Confessarii a correctione facienda, ne forte exterriti poenitentes peccata reticeant; nihilominus hoc intelligitur regulariter loquendo: caeterum multoties expedit ad ulteriora non procedere, et statim poenitentem corripere, praecipue cum confitetur peccatum valde enorme, aut si ipse fuerit in aliquo vitio habituatus, ut peccati gravitatem comprehendat. Advertat tamen ne eum exasperet, nec perterreat. Quapropter postquam eum, quantum opus fuerit, correxerit, statim ei animum faciat ad reliqua peccata confitenda, dicens: *Eia, frater, vis ne ab hoc vitio respiscere? Num ita est? Et quoniam hoc facere es paratus, esto animo*

« hilari. Itaque enarra reliqua peccata, nihil reticens. Igitur die omnia
 « animo forti, confitere omnia sincere: Deus enim paratus est tibi
 « parcere... » (n. 4).

414. — III. *In fine Confessionis.* « in fine confessionis oportet quoque,
 « ut Confessarius vehementiori ardore ac studio incumbat, ut poenitenti
 « percipere faciat gravitatem et multitudinem eius peccatorum, ac mi-
 « serum damnationis statum in quo reperitur; sed hoc semper maxima
 « cum charitate faciat. Verumtamen est congruentius tunc verbis gravi-
 « ribus uti, ut sic melius ad bonam mentis frugem redire possit: nihil
 « ominis efficere debet, ut poenitens intelligat, quod ei dicitur, non ab
 « animo irato, sed ex singulari amore et commiseratione erga suam animam
 « procedere, quod poterit hoc modo exprimi: *Fili mi, percipisne malum*
 « *quod operatus es? Quid tibi mali fecit unquam Deus tuus, quem tu*
 « *ita perditte contempsisti? Si Iesu Christo nullus tam fuisset tibi ini-*
 « *micior, potuisses cum illo te gerere peiorem? Sed, quaeso, animadvertite*
 « *quis sit hic Iesus? Hic est ille, qui cum esset Deus, nullius egens,*
 « *factus est homo propter te, voluit mori in cruce, ut te de inferno red-*
 « *imeret. Ah! fili, si interim mortuus esses, si in hac nocte, quo iturus*
 « *fuisses? Ubi nunc esses? Esses in aeterno igne inferni, Quid de te*
 « *factum erit, si vitam hactenus ductam pergas in posterum vivere?*
 « *Poteris sic salvari? Expergiscere et vide quod, nisi mores in melius*
 « *mutes, iam es damnatus. Quid boni ex tot peccatis tibi collegisti? Age,*
 « *fili, recede a malo, desine peccare, et te totum in Dei brachia, quae ad*
 « *te suscipiendum sunt extensa, committe: sufficit quantum ei peccasti.*
 « *Ego toto corde et totis viribus te adiuvere volo, veni ad me semper ac*
 « *tibi lubet, quoniam invenies patrem, qui te benigne suscipiet. En fir-*
 « *miler nunc statue, te velle sanctum effici. Per te stat. Deus enim*
 « *semper paratus est, et propterea tibi hoc tempus impertitus est, ut*
 « *avertas te a malo et facias bonum. O quam bonum est habere amicum*
 « *Deum!...* » etc.

PUNCTUM II. — *De officio Medici.*

Confessarius est verus animarum medicus, cum ipsas variis peccati
 morbis eripere, pravis passionum affectibus adimere, et divinae gratiae
 restituere debeat. Confessarius igitur, ut peritus medicus, debet 1° causam
 mali cognoscere; 2° illud sanare; 3° relapsum praecavere. Audiamus
 iterum S. Ligorium ibid.

415. — I. *Confessarius debet causam morbi cognoscere.* « Confessario ut
 « sui poenitentis infirmitatibus remediis opportunis occurrat, cognoscenda
 « est origo et causa omnium eius spiritualium morborum. Nonnulli praeter
 « species et numerum peccatorum nihil aliud inquirunt: si poenitentem

« dispositum vident, statim eum absolvunt; sin minus, quin unum verbum
 « impendant, illico dimittunt, oculo retorto dicentes: *Discede a me, quia*
 « *te absolvere non possum.* Aliter procedunt boni Confessarii: hi enim
 « prius investigant morbi originem et gravitatem, interrogando de pec-
 « cati consuetudine, de occasionibus, de tempore, de loco, de personis
 « cum quibus, quo rerum concursu. Sic enim melius poterunt poenitentes
 « corrigere, eos ad absolutionem disponere, et remedia salutaria adiun-
 « gere. » (n. 6.).

416. — II. *Debet morbum sanare.* « Cognita morbi origine et gravi-
 « tate, Confessarius procedat ad debitas animadversiones faciendas. Et
 « quamvis ipse debeat tanquam pater cum charitate poenitentes auscul-
 « tare, tamen ut medicus tenetur, quantum opus est, eos monere et
 « corrigere, eos praesertim qui, multis mortalibus gravati, ad Poenitentiae
 « Sacramentum raro accedunt... Nec Confessarius debet tunc attendere
 « alios poenitentes, qui se circumstant. Nam, ut aiebat S. Franciscus
 « Xaverius, melius est paucorum confessiones rite factas audire, quam
 « multorum inordinatas et sine fructu. Hic animadvertere oportet, quam
 « perperam agunt illi Confessarii, qui si poenitentem indispositum nanci-
 « scuntur, ne cum illo aliquid insumant temporis, statim a se abire
 « iubent... Et parum refert, quod alii expectent aut inconfessi discedant;
 « Confessarius enim de hoc tantum, qui sibi nunc confitetur, non vero de
 « aliis in die iudicii rationem reddere debet... (n. 7).

« Post debitas correctiones aut monitiones, praestat ut laboretur ad
 « disponendum poenitentem ad absolutionem per actus veri doloris et
 « propositi; quocirca monitos esse volo Confessarios, perpaucos illos esse
 « poenitentes, praesertim rudes, qui praeposito actu doloris ad confiten-
 « dum accedant. Nonnulli Confessarii putant satis muneri suo fecisse, si
 « dumtaxat huiusmodi poenitentes sequenti modo interrogent: Eia, po-
 « stulasne a Deo veniam de omnibus his (quod revera non est verus
 « actus doloris)? te poenitet ex corde omnium peccatorum? et nullo alio
 « verbo interposito, absolutionem eis elargiuntur. Totum ab hoc aliud
 « est bonorum Confessariorum institutum. Hi enim in primis elaborant
 « ut poenitentes (sermo est de iis qui letalibus tenentur) verum dolorem
 « et detestationem peccatorum concipiant. Et prius per attritionis actum
 « eos praeparant, v. gr.: *Fili mi, ubi nunc esse deberes in aeternum?*
 « *In inferno. Ah! in illo igne cruciandus esses! Nec tibi amplius spes*
 « *restaret ut illinc eripi posses! Ibi esses moraturus ab omnibus dere-*
 « *lictus, a Deo reiectus per totam aeternitatem! Igitur te poenitet Deum*
 « *offendisse propter infernum quem meruisti?* Postea curet ut eliciatur
 « actus contritionis, hoc modo: *Fili mi, quid egisti? Peccasti in Deum*
 « *summum et infinitum bonum, nullam illius rationem habuisti; aver-*

« tisti faciem ab eo; proiecisti eum post tergum tuum; contempsisti
« amicitiam et gratiam eius. Eia ergo, quia offendisti Deum, bonitatem
« infinitam, nunc ex toto corde te poenitet? Detestare et odio habe,
« super omnia mala, omnes iniurias, quibus immerito Deum tam bonum
« affectisti. Nonne iam promptus es millies mori (1), quam haec in po-
« sterum committere?... » (n. 10.).

417. — III. *Debet relapsus praecavere.* Relapsus praecavebit Con-
fessarius, assignando poenitenti remedia morbo convenientia. Remedia
autem vel generalia sunt, vel particularia.

1° Remedia generalia sunt 1° oratio pia et amor erga Deum; 2° in-
vocatio frequens B. Mariae Virginis, sancti Angeli custodis et Sancti pro-
tectoris; 3° frequentia Sacramentorum et confessio statim ac mortale
aliquod commissum fuerit; 4° consideratio veritatum aeternarum, praesertim
mortis et finis ultimi, iuxta illud: *Memorare novissima tua, et in
aeternum non peccabis: Eccli. 7. 40.*; 5° recordatio Dei praesentis, cum
urget tentatio, dicendo: Deus me videt; 6° examen conscientiae vesper-
tinum cum animi dolore et proposito; 7° oratio mentalis et piae lectiones,
praesertim pro Sacerdotibus.

2° Remedia particularia assignabuntur pro vitiorum diversitate (2):
v. gr. illi, qui aliquo odio tenentur, insinuetur, ut quotidie commendet Deo
illum, quem odit (3), recitando pro ipso Orationem Dominicalem, etc. Et
cum turbatur memoria iniuriae, reminiscatur contumeliarum, quibus ipse
Deum affectit. Illi, qui in peccata turpia lapsus est, iniungatur ut otium
vitet, malos socios et pravas occasiones fugiat. Illi, qui habitum pravum
per longum tempus contraxit in hoc vitio, praescribatur ut non solum
vitet occasiones proximas, sed etiam quasdam remotas, quae sibi tam
debili sunt tanquam proximae. Potissimum autem curet Confessarius, ut
hic frequenter communicet; quia Eucharistia dicitur *Vinum germinans
virgines.* Et sic de aliis.

Alia remedia assignabit Confessarius (4) pro sua prudentia, inspectis

(1) Vide quae adnotata superius sunt ad
n. 271.

(2) Perutile in hunc finem est opuscu-
lum Philippi Mariae Salvatori pluries Ro-
mae editum cum titulo: *Istruzione pra-
tica pei confessori novelli.*

(3) Hoc prudenter pensandum, an pro-
futurum sit; cavendum insuper foret, ne
poenitens se ad id teneri credat, aut pu-
tet, se, nisi et hoc addat, dilectionis ini-
micorum praecepto non fecisse satis. Vid.
vol. I; n. 226.

(4) Non praetereunda hoc loco illa,
quae Card. De Lugo (*Respons. Moral.*
lib. 1. dub. 28. n. 5.) sapienter de medici
officio monet: *Poenitens (inquit) solum
debet implere poenitentiam sibi a Con-
fessario impositam: quoad reliqua
vero potest quidem Confessarius de-
clarare poenitenti ea, ad quae aliunde
poenitens sub peccato tenetur, v. gr.,
restitutionem, relinquere occasionem
peccandi proximam, abstinere a tali
contractu usurario, et alia similia,*

circumstantiis occasionum, personarum, etc. Prudentia enim est praecipua
qualitas, quae in medico eminere debet. — Vid. S. Lig. *in Praxi Con-
fessarii* n. 15.; et in *Hom. apost. tract. 2. n. 5. et 6.*

PUNCTUM III. *De officio Doctoris.*

Confessarius ut munus doctoris rite impleat, scientiam sufficientem
habere debet, ut poenitentes convenienter doceat.

SECTIO I. *De scientia Confessarii.*

418. **Principia.** I. — Confessarius tenetur sub gravi scire ea omnia,
quae ad munus suum rite obeundum requiruntur. — *Ita omnes cum
S. Lig. in Praxi Confessarii et in Hom. apost., ubi sic loquitur: Afirmo
in statu damnationis esse eum Confessarium, qui sine sufficienti scientia
ad confessiones excipiendas se exponit.* Ratio est, quia secus huiusmodi
Confessarius se exponit evidenti periculo male fungendi tam gravi munere
cum iniuria Sacramenti, et magno animarum detrimento.

Idcirco Deus specialem scientiam a suis Ministris exigit, ut constat ex
variis sacrae Scripturae verbis: *Labia Sacerdotis custodient scientiam,
et legem requirent ex ore eius. Malach. 2. 7.* — *Quia tu scientiam re-
pulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi. Osee 4. 6.* — *Caecus
si caeco ducatum praestet, ambo in foveam cadunt. Matth. 15. 14.* —
Vae vobis, duces caeci! Matth. 23. 16. — Constat etiam ex innumeris
SS. Patrum testimoniis: *Nulla ars doceri praesumitur, nisi intenta prius
meditatione discatur. Ab imperitis ergo magisterium pastorale suscipitur
in magna temeritate, quoniam Ars artium est regimen animarum.* —
S. Gregor. *Reg. Past. officii*, p. 1. c. 1.

419. — II. Confessarius tamen non tenetur adeo perfectam scientiam
habere, ut possit semper statim et per seipsum omnes occurrentes dubi-
tationes solvere; sed sufficit, ut id possit in casibus communiter contin-
gentibus, et de difficilioribus sciat saltem dubitare (5). Maior enim scientia

quae si poenitens non habet animum
observandi, non est dispositus ad ab-
solutionem: non tamen potest Confes-
sarius quidquam aliud sub peccato ei
praecipere, nisi id, quod in poeniten-
tiam imponit, in qua imponenda habet
se ut iudex: quoad alia vero se habet ut
Medicus, cuius non est praecipere, sed
consulere et declarare aegroto, quae
sint media necessaria vel utilia ad sa-
nitatem tuendam vel recuperandam.

Comp. Theol. Mor. — Tom. II.

(5) S. Alphonsus (lib. 6. n. 627.) censet
cum Salmant., Suarez, et communi,
satis esse, si Confessarius intelligat,
quae frequentius accidunt, et de aliis
sciat dubitare.

Et Card. De Lugo: *Non est necesse,
quod in dubiis, quae occurrunt, possit
ipse omnia resolvere: satis est, si com-
munia sciat, et de difficilioribus sciat
saltem dubitare, ut libros vel peritiores
consulat (De Poenit. disp. 21. n. 70.).*